

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ พัฒนาแบบประเมินศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวม และ พัฒนาโปรแกรมสุขภาพองค์รวมสำหรับนักศึกษาพยาบาล การดำเนินการวิจัยเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ดังกล่าวแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์แนวคิดสุขภาพ องค์รวมในมุมมองนักศึกษาพยาบาลประกอบด้วย การทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับ การศึกษาปรากฏการณ์ ส่วนที่ 2 เป็นการพัฒนาแบบประเมินศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวม และ ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) และส่วนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมสุขภาพองค์รวม ประกอบด้วยการนำแนวคิดที่วิเคราะห์ได้ในส่วนที่ 1 เป็น แนวทางการออกแบบโปรแกรมสุขภาพองค์รวม ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยเทคนิคเดล ไฟ และนำโปรแกรมที่ได้ทดลองใช้และศึกษาโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการและสังเคราะห์แบบจำลอง โปรแกรมสุขภาพองค์รวมจากผลการศึกษาที่ได้ทั้งหมด ผลการศึกษาในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดสุขภาพองค์รวมในมุมมองนักศึกษาพยาบาล หมายถึง ภาวะที่นักศึกษา สามารถคงความสมดุล กลมกลืน ยึดเหนี่ยว เป็นหนึ่งเดียวกันของศักยภาพทั้ง 8 ด้านคือศักยภาพ ด้านการประเมิน ศักยภาพด้านร่างกาย ศักยภาพด้านจิตใจ ศักยภาพด้านอารมณ์ ศักยภาพด้านการ รู้จักตนเองและความสัมพันธ์ ศักยภาพด้านการเลือกตอบสนอง ศักยภาพด้านการคิดเชิงบวก ศักยภาพด้านจิตวิญญาณ ส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ มีสมาธิในการเรียน และสามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ส่วนที่ 2 แบบประเมินศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวม ผลจากการทำ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) พบว่าศักยภาพของนักศึกษาที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพ องค์รวมประกอบด้วย ศักยภาพ 8 ด้านคือศักยภาพด้านการประเมิน ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้าน อารมณ์ ด้านการรู้จักตนเองและการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการคิดเชิงบวก ด้านการเลือก ตอบสนอง และด้านจิตวิญญาณ มีทั้งหมด 47 ข้อสามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 42.77 ค่าความเที่ยง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคทั้งหมดทั้งฉบับคือ .94 ส่วนที่ 3 โปรแกรมสุขภาพ องค์รวม มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) เนื้อหาประกอบด้วย การประเมินสุขภาพ การรู้จักตนเอง การ ตระหนักรู้คุณค่าแห่งตน การคิดเชิงบวก การจัดการอารมณ์ การบริหารเวลา การสร้างสัมพันธ์ภาพ

เพื่อสุขภาพ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการมีสติอย่างตื่นรู้ 2) กระบวนการพัฒนาศักยภาพ ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจ (Trust) การผ่อนคลาย (Relaxation) การสร้างสัมพันธ์ภาพ (Relationship) และการมีส่วนร่วม (Participation) และการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดร่วมกัน (Promoting critical thinking and collective thinking) ได้แก่ การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experience learning) และการคิดร่วมกัน และการศึกษานี้เสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับแบบแผนศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวมสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ข้อสรุป การศึกษานี้เป็นนวัตกรรมทางการพยาบาล เพราะเป็นการพัฒนาแนวคิดสุขภาพองค์รวมในมุมมองของนักศึกษาพยาบาลให้เป็นรูปธรรมชัดเจน โดยการพัฒนาศักยภาพที่เป็นองค์ประกอบของสุขภาพองค์รวม พัฒนาแบบประเมินศักยภาพของนักศึกษาพยาบาล มีการพัฒนาโปรแกรมสุขภาพองค์รวมโดยการทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล และได้เสนอแบบจำลองศักยภาพสุขภาพองค์รวมสำหรับนักศึกษาอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะ ด้านการบริการ ประกอบด้วยการนำโปรแกรมสุขภาพองค์รวม แบบประเมินศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวมสำหรับนักศึกษาพยาบาล แบบจำลองศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวมสำหรับนักศึกษาอุดมศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาพยาบาล และนักศึกษาอุดมศึกษาสถาบันต่าง ๆ ด้านการศึกษา ประกอบด้วย การจัดให้นักศึกษาเรียนรู้ แนวคิดการพัฒนาสุขภาพองค์รวมโดยการพัฒนาศักยภาพ ด้านการวิจัย ประกอบด้วย การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขภาพองค์รวม การพัฒนาแบบประเมินศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวมสำหรับนักศึกษาพยาบาลให้เป็นแบบประเมินมาตรฐานที่สามารถใช้ในนักศึกษากลุ่มอื่นต่อไป ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่าง ๆ ของแบบจำลองศักยภาพเพื่อสุขภาพองค์รวม

The purpose of this study was to synthesize holistic health concepts among nursing students, develop holistic assessment tools and develop holistic health program for nursing students. The study was divided into 3 parts. Part 1 using concept analysis to synthesize holistic health concepts including holistic health and human potential, literature review as well as looking for the way of life and health of nursing student using in depth interview, focus group, document analysis and situation analysis; all results were compared to synthesize holistic health concepts among nursing students. Part 2 utilizing the results from part 1 to develop the holistic assessment tool using psychometric study, examining content validity from experts and target nursing students, testing internal consistency reliability by using Cronbach's alpha coefficient, and examining construct validity by factor analysis. Part 3 to develop holistic health program examining the construct and content validity of the holistic health program including process and content; Delphi technique was used. Action research was employed to develop program as well and synthesizing holistic health potential model for nursing students from all results. The results of the study were as follows:

Perspective toward holistic health concept among nursing students was described as maintaining health balance, harmony and coherence which consist of 8 potentials including health assessment, physical, mental, emotional, self-concept and relationship, choice, positive thinking, and spirit potential that the consequences were good adaptation, learning with intention and happily in their way of life. Holistic health assessment tool development, factor analysis yielded eight factors that explained 42.77% of the variance in the 47 items. The eight factors were health assessment potential, physical potential, mental potential, emotional potential, self-concept and relationship potential, choice potential, positive thinking potential and spirit potential. The

Cronbach's alpha reliability coefficient for the total scale was 0.94. Holistic health program for nursing students contained 2 factors. Content of the program were self assessment, emotional management, self knowledge, self awareness, mindfulness meditation, positive thinking, and healthy relationship. Process of promoting holistic health potential comprised enhancing learning atmosphere which contained trust, relaxation and relationship; and promoting critical thinking and collective thinking which contained experience learning and collective thinking. Additionally, this study yielded holistic health pattern in nursing students.

Conclusion, This study was innovation for nursing because the results showed how to develop holistic health potential in nursing students. Moreover, the results proposed holistic health potential concept, holistic health potential assessment tool, perspective toward holistic health concept among nursing students, holistic health pattern in nursing student and proposed holistic health potential model for college students using to develop holistic health.

Recommendation, for nursing practice, the finding of the study suggest that holistic health program, holistic health potential assessment tool ,and holistic health potential model have proved to develop potential of nursing students and should be utilized to others college students. For nursing education, concept of holistic health potential model should be an issue of concern for nursing students. For future research, the findings of the study suggest future research on the efficiency of holistic health program, correlation studies on concepts within holistic health potential model as well as the development of holistic health assessment tool which can be used in other groups of college level students.